

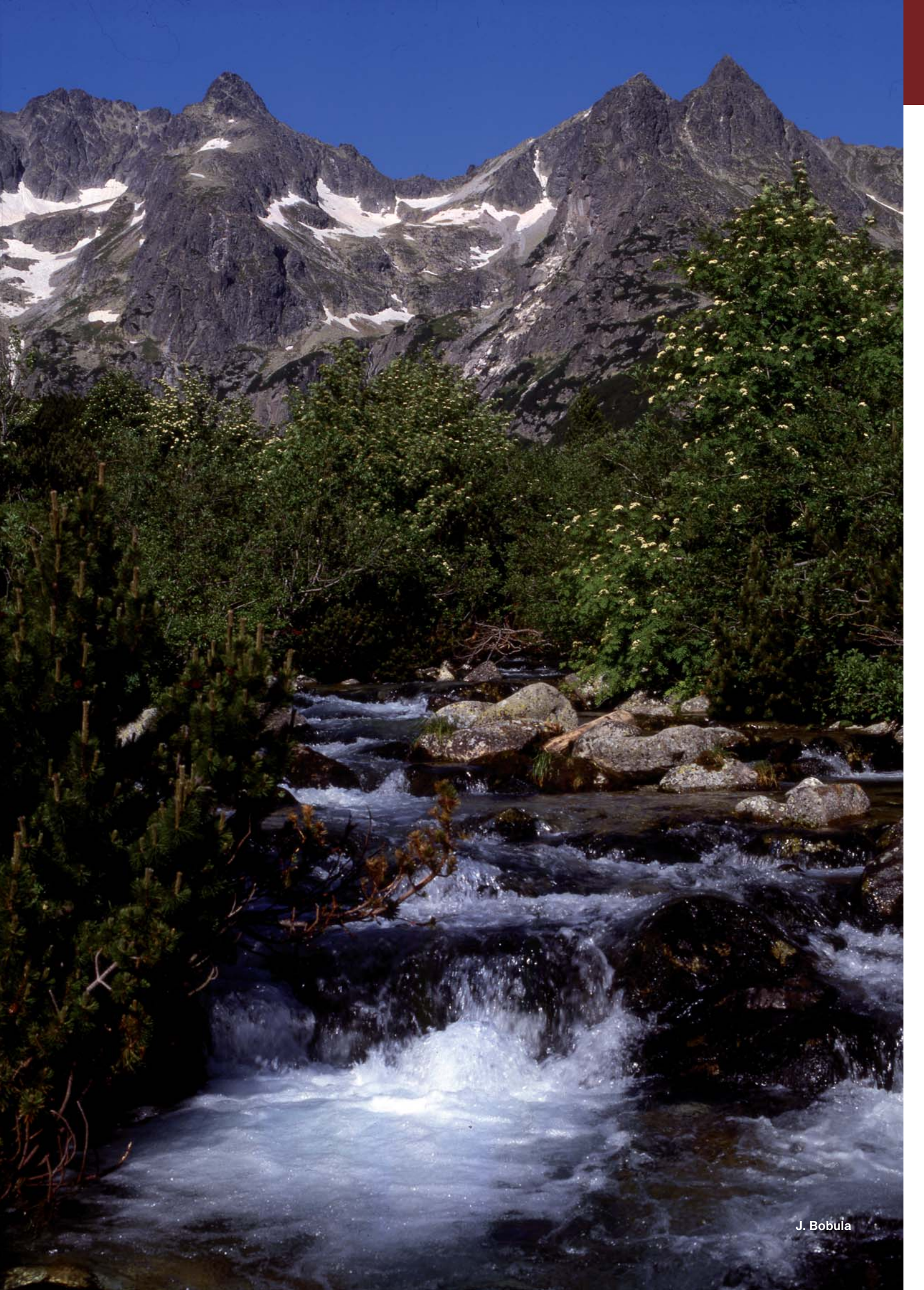
*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

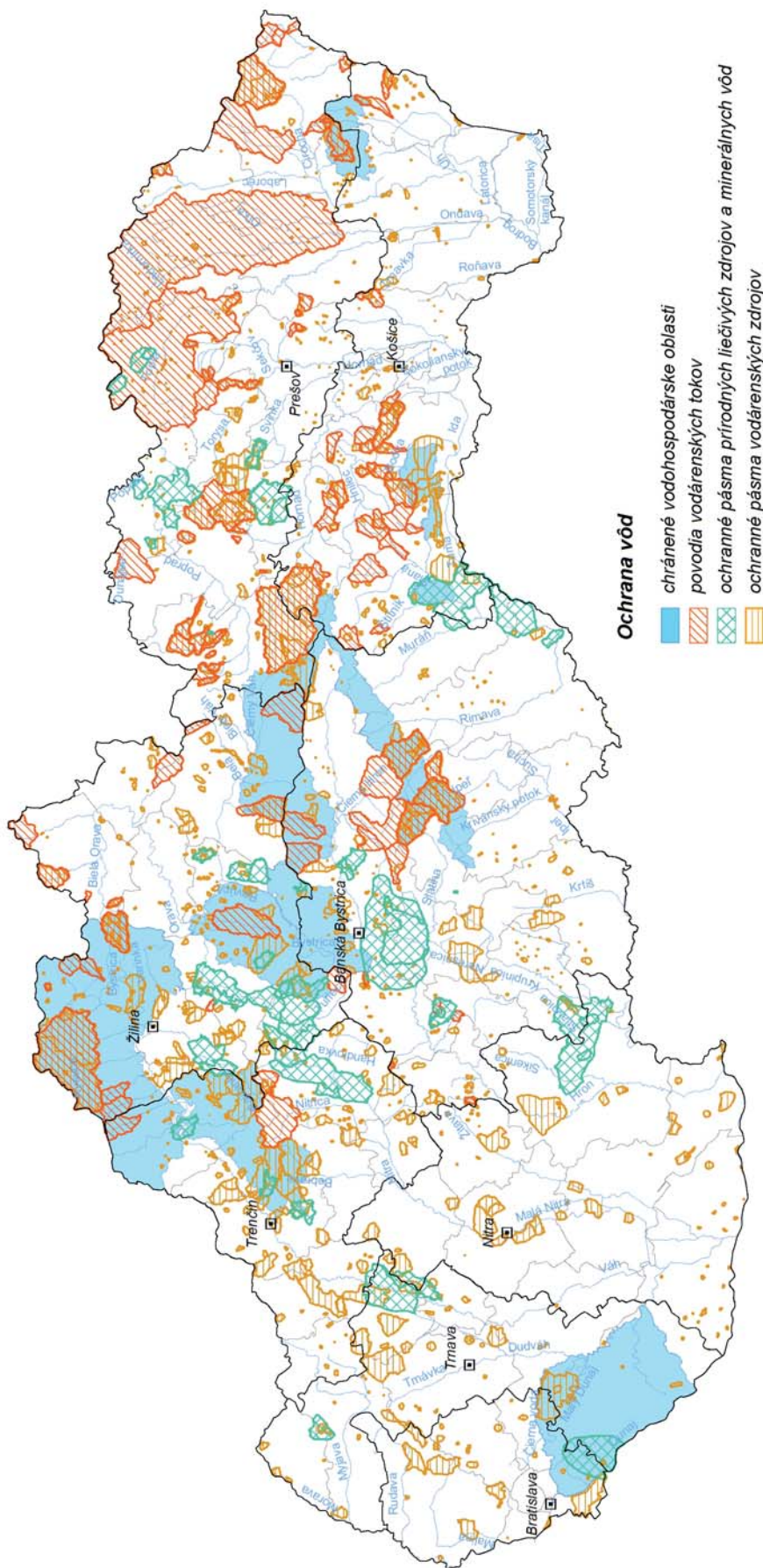
***SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2008***

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

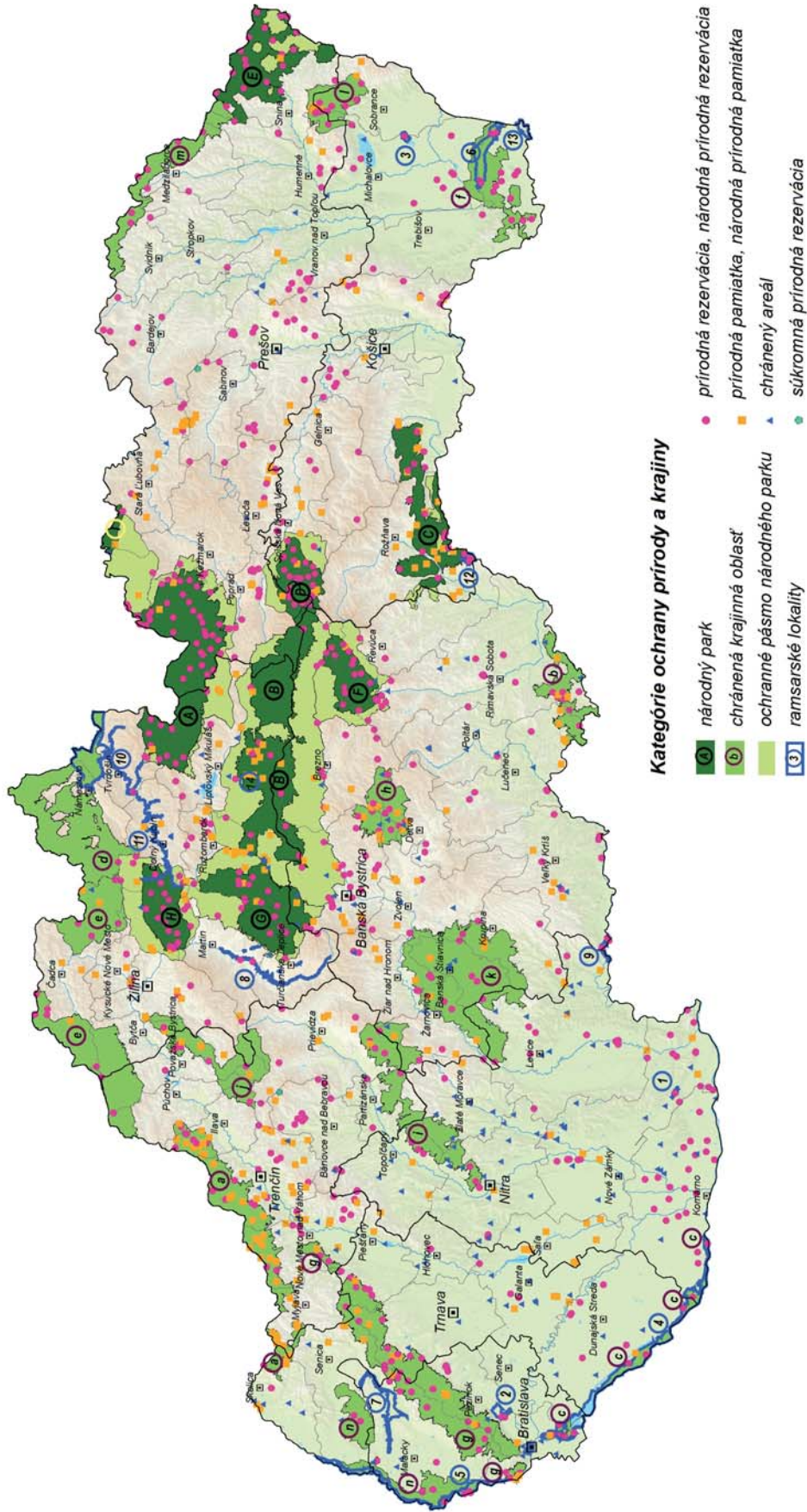

Ochrana vôd

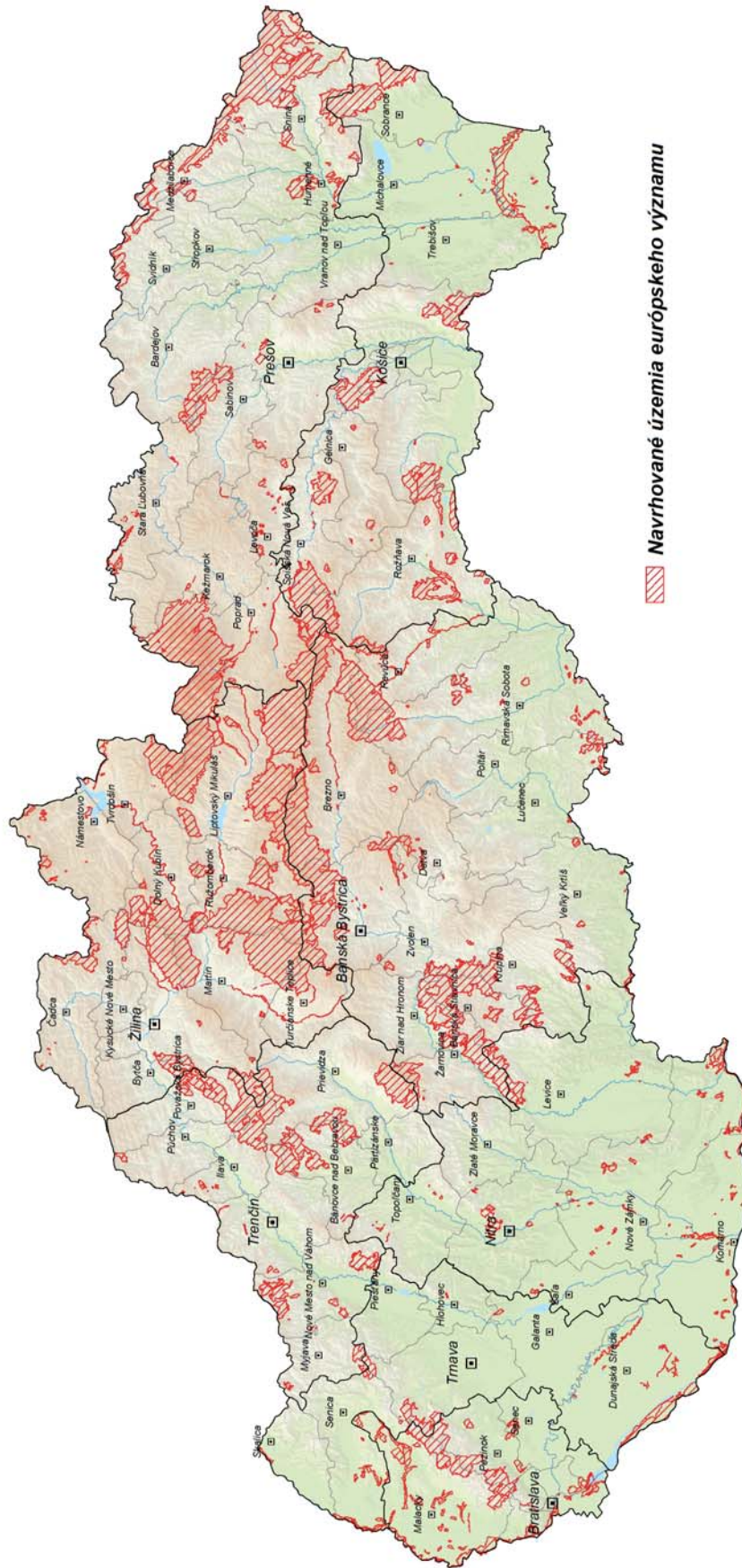
Zdroj: VÚVH

Územná ochrana prírody a krajiny

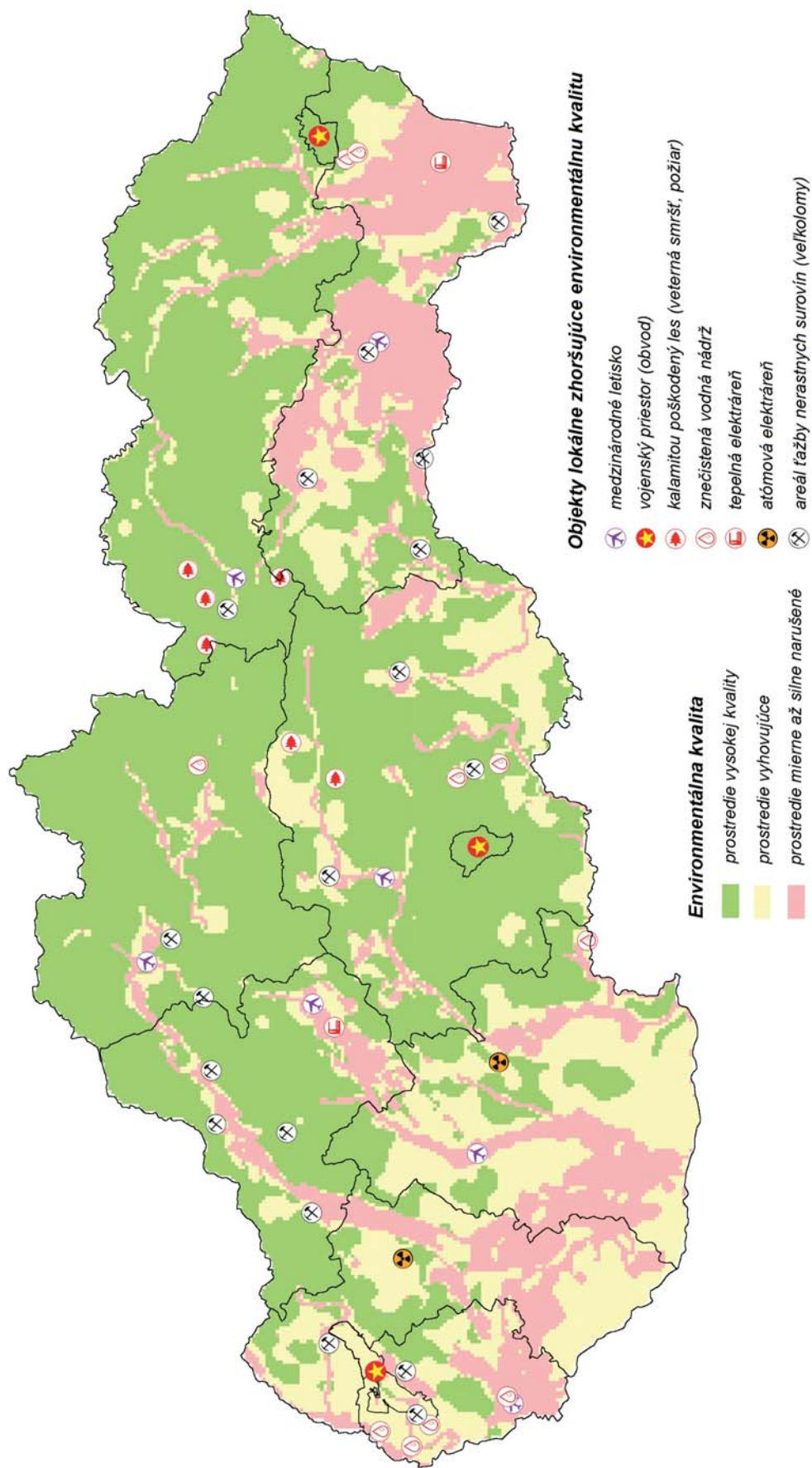
Zdroj: ŠOP SR

Územia zaradené do Národného zoznamu navrhovaných území európskeho významu (ÚJEV) – NATURA 2000

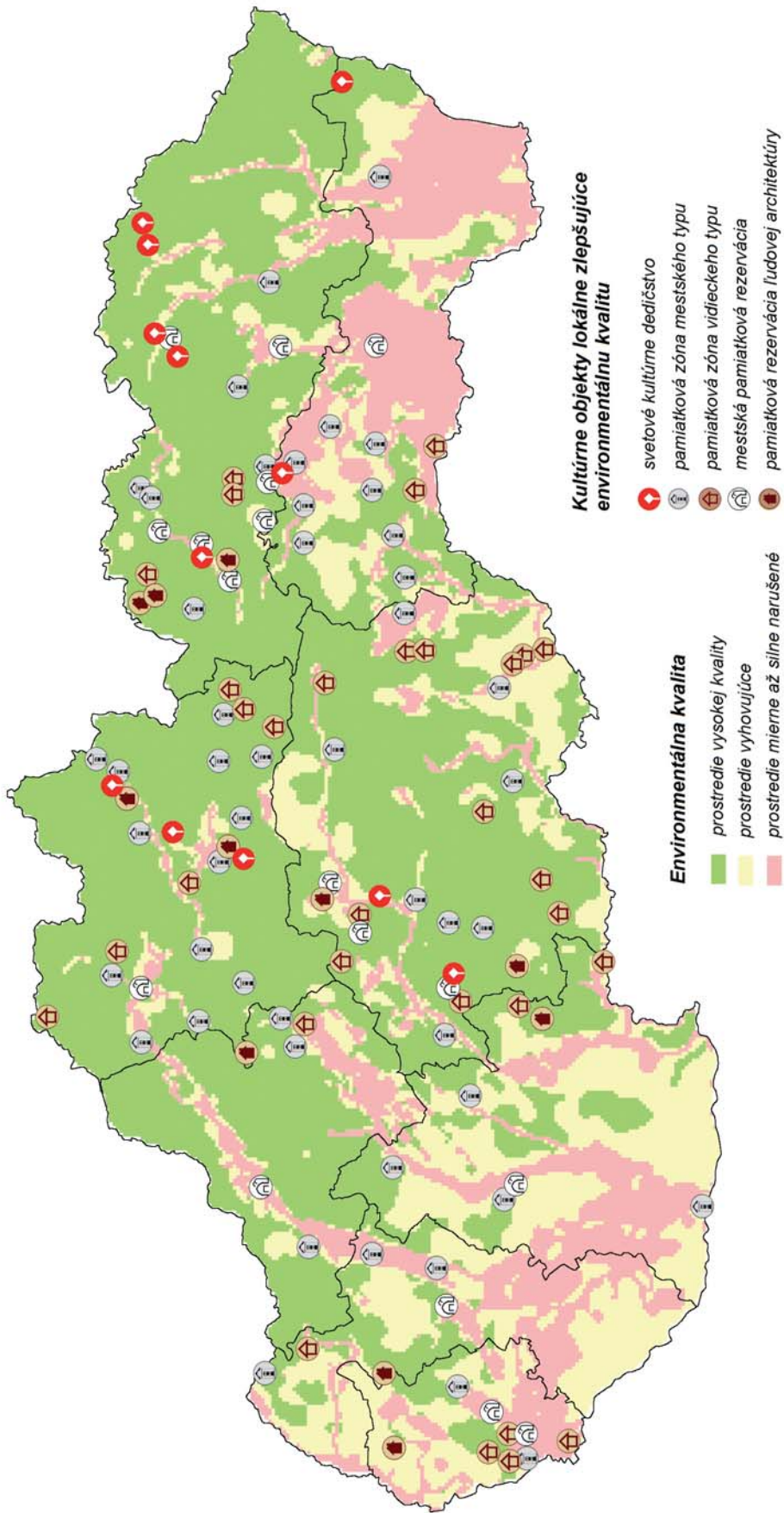
Zdroj: ŠOP SR

Objekty lokálne zhoršujúce environmentálnu kvalitu územia

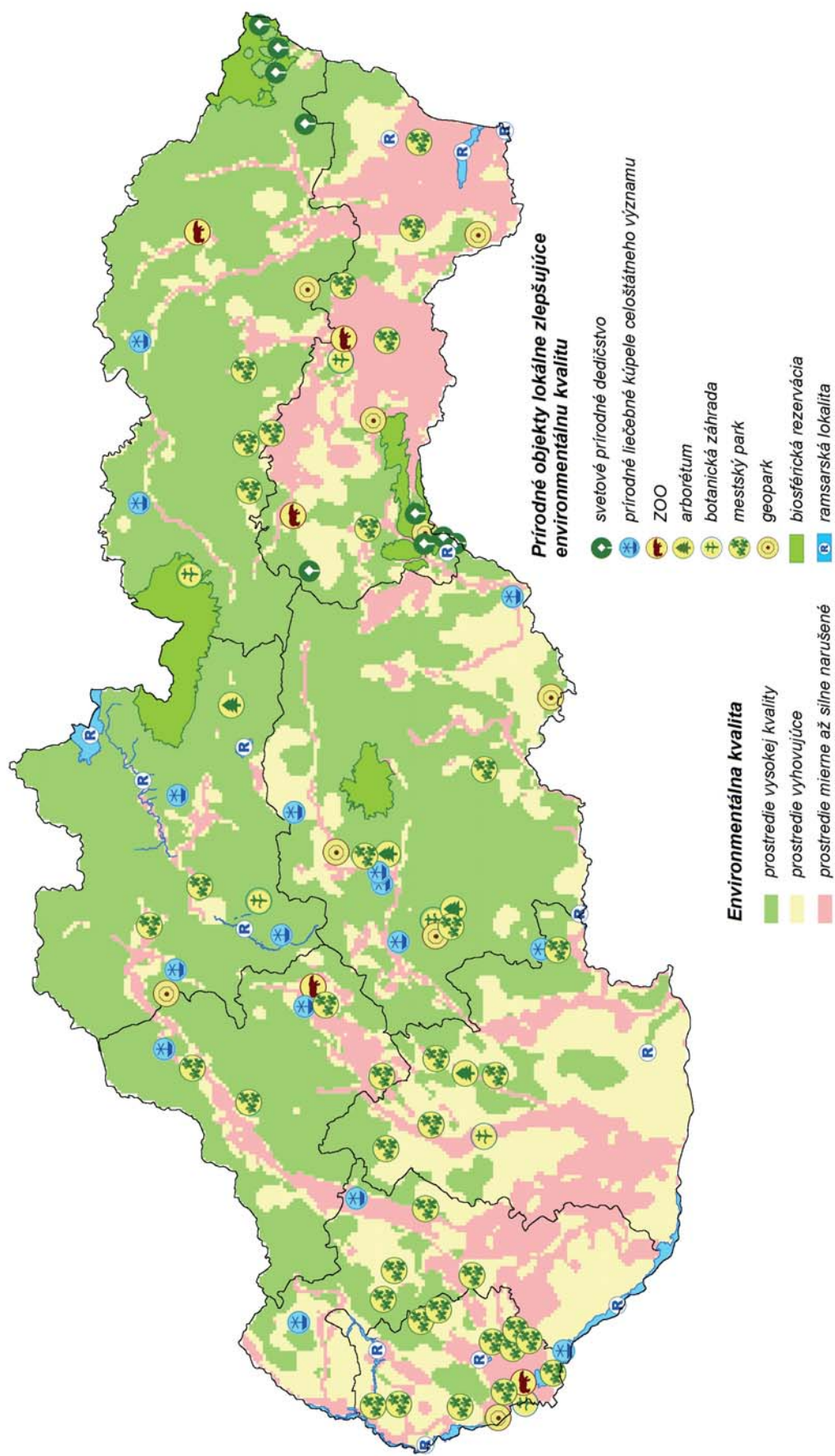
Zdroj: P. Bohuš - J. Klinda

Kultúrne objekty lokálne zlepšujúce environmentálnu kvalitu

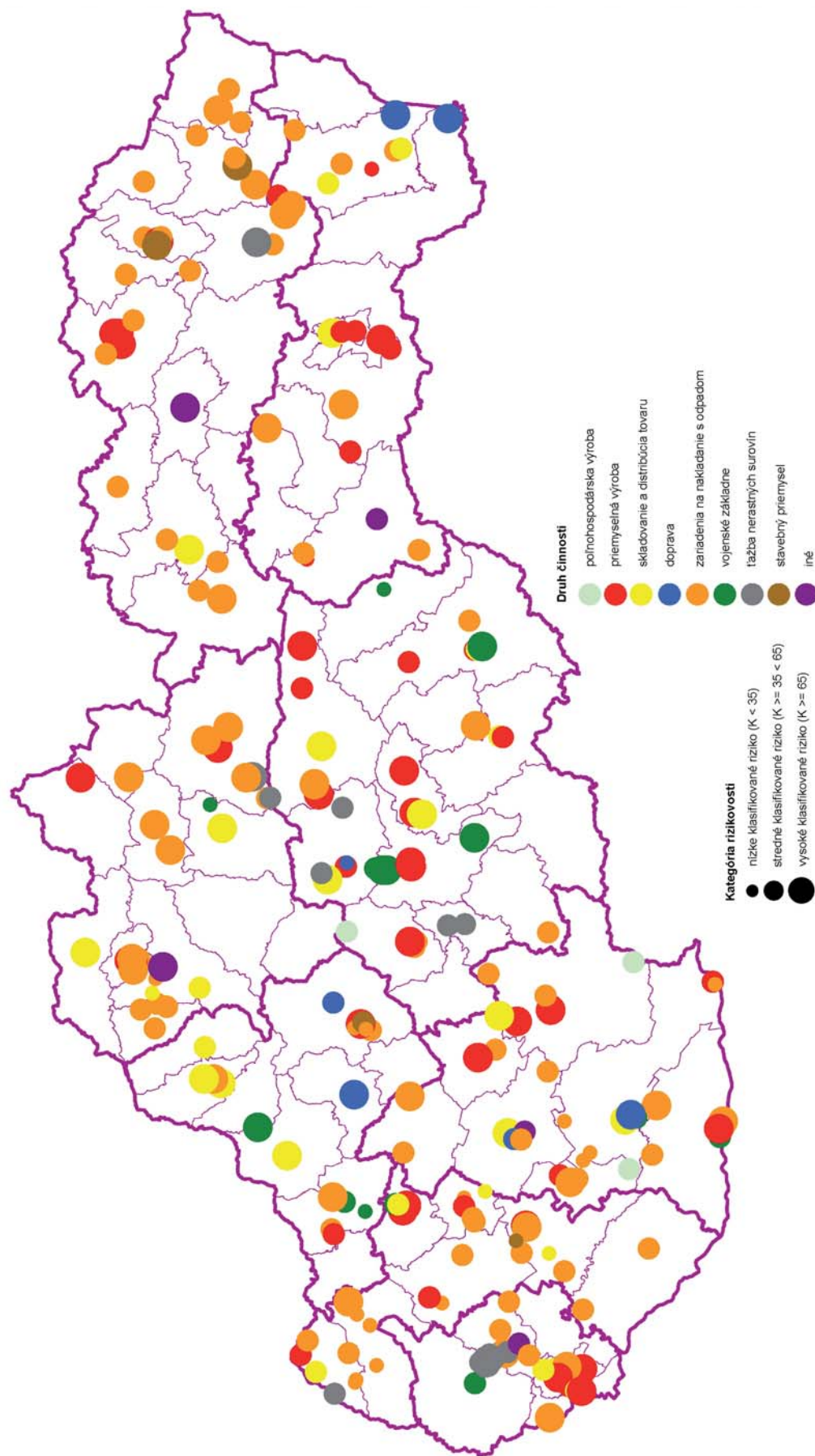
Zdroj: P. Bohuš - J. Klinda

Prírodné objekty lokálne zlepšujúce environmentálnu kvalitu

Zdroj: P. Bohuš - J. Klinda

**ZOZNAM
VYBRANÝCH
POUŽITÝCH
SKRATIEK**

BSC	- Bohunické spracovateľské centrum	GMO	- Geneticky modifikované organizmy
BSK _s	- Biochemická spotreba kyslíka - päťdňová	HBÚ	- Hlavný banský úrad
BÚ SAV	- Botanický ústav Slovenskej akadémie vied	HCB	- Hexachlórbenzén
CF	- Chlorofluorokarbón	HDP	- Hrubý domáci produkt
CITES _{cs}	- Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)	HZ	- Historická zeleň (pamiatkovo chránené parky)
CSD	- komisie OSN pre trvalo udržateľný rozvoj	CHKO	- Chránená krajinná oblasť
EW COPERT	- metóda pre výpočet emisii odporúčaná pre účastníkov Ženevského dohovoru	CHA	- Chránený areál
ČOV	- Čistiareň odpadových vôd	ChSK	- Chemická spotreba kyslíka
DDT	- 2,2 bis (p-metoxifynyl) - 1,1,1-trichlórétán	CHÚ	- Chránené územie
DPZ	- Diaľkový prieskum Zeme	IARC	- Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny (International Agency for Research of Cancer)
D.U.	- Dobsonove jednotky	IH	- Imisná hodnota/limit
E	- Kriticky ohrozené druhy rastlín	INES	- Medzinárodná stupnica pre hodnotenie udalosti na jadrových zariadeniach
EBO	- Elektrárne Jaslovské Bohunice	INSPIRE	- Infraštruktúra priestorových informácií v Európe (Infrastructure for Spatial Information in Europe)
Ed	- Endemické druhy rastlín	IPKZ	- Integrovaná prevencia a kontrola znečistenia
EC	- Európska komisia	IS	- Informačný systém
EDETA	- Kyselina etyléndiamintetraoctová	ISM	- Informačný systém monitoringu
EEC	- Európske hospodárske spoločenstvo	ISOŽP	- Medzinárodná organizácia pre normalizáciu
EHS	- Európske hospodárske spoločenstvo	ISPA	- Nástroj predštruktúrálnej politiky v predstupovom období
EGS	- Environmentálna grantová schéma	ISÚ	- Informačný systém o území
EIA	- Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	ISŽP	- Informačný systém životného prostredia
EIONET	- Európska environmentálna informačná a pozorovacia sieť SOŽP	IUCN	- Medzinárodná únia pre ochranu prírody (International Union for Conservation of Nature)
EK	- Európska komisia	JE	- Jadrová elektárne
EMAS	- Environmentálne manažérstvo a audit	KCM	- Koordinovaný cielený monitoring
EMEP	- European Monitoring and Evaluation Programme	KO	- Komunálny odpad
	- Program pre monitorovanie a hodnotenie diaľkového prenosu znečistenia ovzdušia v Európe	KP	- Kultúrna pamiatka
EMO	- Elektrárne Mochovce	KURS	- Konceptia územného rozvoja Slovenska
EMS	- Systémy environmentálneho manažérstva	LAN	- Lokálne počítačové siete
EMVO	- Environmentálna mimovládna organizácia	LPF	- Lesný pôdny fond
ENO	- Elektrárne Nováky	LŠV	- Látky škodiace vodám
EOAR	- Ekvivalentná objemová aktivita radónu	LTO	- Landing Take Off Cycle-exhalačný cyklus
ERDF	- Európsky fond regionálneho rozvoja	MAAE	- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
ES	- Európske spoločenstvo	MDA	- Minimálna detekovateľná aktivita
EÚ	- Európska únia	MDPaT SR	- Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií SR
ETP	- Environmentálny tréningový projekt (Environmental Training Project)	MF SR	- Ministerstvo financií SR
EVO	- Elektrárne Vojany	MHD	- Mestská hromadná doprava
EW	- Environmentálne vhodný výrobok	MH SR	- Ministerstvo hospodárstva SR
Ex	- Vyhynuté druhy rastlín	MCH ČOV	- Mechanicko-chemická čistiareň odpadových vôd
FAO	- Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo	MCHB ČOV	- Mechanicko-chemicko-biologická čistiareň odpadových vôd
FM	- Finančné memorandum	MCHÚ	- Maloplošné chránené územie
GEF	- Globálny environmentálny fond	MK SR	- Ministerstvo kultúry SR
GIS	- Geografický informačný systém	MLZ	- Monitoring lovej zveri a rýb
GMES	- Globálne monitorovanie životného prostredia a bezpečnosti	MO SR	- Ministerstvo obrany SR
		MP SR	- Ministerstvo pôdohospodárstva SR
		MPSVaR SR	- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
		MPZ	- Mestská pamiatková zóna

ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK A TEXTY K OBRÁZKOM

MSK	- Monitoring spotrebného koša	SD	- Svetové dedičstvo
MsÚ	- Mestský úrad	SE	- Slovenské elektrárne
MS SR	- Ministerstvo spravodlivosti SR	SEZ	- Slovenské energetické závody
MŠ SR	- Ministerstvo školstva SR	SeVaK	- Severoslovenské vodárne a kanalizácie
MÚSES	- Miestny územný systém ekologickej stability	SH	- Spoločenská hodnota
MV SR	- Ministerstvo vnútra SR	SHMÚ	- Slovenský hydrometeorologický ústav
MZ SR	- Ministerstvo zdravotníctva SR	SIŽP	- Slovenská inšpekcia životného prostredia
MŽP SR	- Ministerstvo životného prostredia SR	SKQS	- Slovenská certifikačná spoločnosť
NEAP	- Národný environmentálny akčný program	SMOPaJ	- Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva
NEHAP	- Národný environmentálny akčný plán zdravia a životného prostredia	SNR	- Slovenská národná rada
NEIS	- Národný emisný inventarizačný systém	SPP	- Slovenský plynárenský priemysel
NEL	- Nepolárne extrahovateľné látky	SR	- Slovenská republika
NKP	- Národná kultúrna pamiatka	SRZ	- Slovenský rybársky zväz
NL	- Nerozpuštené látky	SSE	- Stredoslovenské elektrárne
NLC	- Národné lesnícke centrum	SSJ	- Slovenská správa jaskýň
NMVOCS	- Nemetánové prchavé organické zlúčeniny	STN	- Slovenská technická norma
NP	- Národný park	SÚRMS	- Slovenské ústredie radiačnej monitorovacej siete
NPEHOV	- Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov	StVaK	- Stredoslovenské vodárne a kanalizácie
NPKC	- Národné pamiatkové a krajinné centrum	SV	- Skupinový vodovod
NPP	- Národná prírodná pamiatka	ŠFK	- Štátny fond kultúry
NPR	- Národná prírodná rezervácia	ŠGÚDŠ	- Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky	ŠOP SR	- Štátna ochrana prírody SR
O	- Ostatný odpad	ŠR SR	- Štátny rozpočet SR
ObÚŽP	- Obvodný úrad životného prostredia	ŠÚ SR	- Štatistický úrad SR
OcÚ	- Obecny úrad	TANAP	- Tatranský národný park
ODP	- Potenciál poškodzujúci ozón	TMP	- Trvalá monitorovacia plocha
OECD	- Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj	TNK	- Technická normalizačná komisia
OH	- Odpadové hospodárstvo	TOP	- Tábor ochrancov prírody
OKEČ	- Odvetvová klasifikácia ekonomických činností	TOR	- Terms of Reference
OOPaK	- Odbor ochrany prírody a krajiny	TSP	- Celkový poľiatavý prach (Total Suspended Particles)
OP	- Ochranné pásmo	TTP	- Trvalé trávne porasty
OPM	- Operatívna porada ministra	TU	- Technická univerzita
ORO	- Osobitný režim ochrany	TZL	- Tuhé znečisťujúce látky
OSN	- Organizácia spojených národov	ÚEV	- Územia európskeho významu
OÚ	- Okresný úrad	ÚGKK SR	- Úrad geodézie, kartografie a katastra SR
OÚŽP	- Okresný úrad životného prostredia	UHB	- Umelé hniezdne budky
OV	- Odpadová voda	UHP	- Umelé hniezdne podložky
PCB	- Polychlórované bifenyly	ÚJD SR	- Úrad jadrového dozoru SR
PCT	- Polychlórované terfenyly	ÚKSÚP	- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
PD	- Poľnohospodárske družstvo	UMB	- Univerzita Mateja Bela
PDE	- Prikon dávkového ekvivalentu	UNCED	- Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji (United Nations Conference on Environment and Development)
PEZ	- Prvotné energetické zdroje	UNDP	- Rozvojový program OSN
PFCs	- Perfluorokarbondy	UNEP	- Environmentálny program OSN
PHO	- Pásmo hygienickej ochrany	UNESCO	- Organizácia OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru
PIENAP	- Pieninský národný park	UNIDO	- Organizácia OSN pre priemyselný rozvoj
PO	- Priemyselné odpady	ÚPN VÚC	- Územný plán veľkých územných celkov
POD	- Program obnovy dediny	ÚSES	- Územný systém ekologickej stability
PP	- Prírodná pamiatka	ÚVZ SR	- Úrad verejného zdravotníctva SR
PPF	- Poľnohospodársky pôdny fond	VaK	- Vodárne a kanalizácie
PPKP	- Plošný prieskum kontaminácie pôd	VD	- Vodné dielo
PR	- Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry	VH akcie	- Vodohospodárske akcie
PRLA	- Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry	Vm	- Veľmi zraniteľné druhy rastlín
PRTR	- Register uvoľňovania a prenosu znečisťujúcich chemických látok (Pollutant Release and Transfer Register)	VN	- Vodná nádrž
PÚ	- Pamiatkový ustav	VOC	- Prchavé organické látky
PZ	- Pamiatková zóna	VÚC	- Veľký územný celok
Qma	- Dlhodobý priemerný mesačný prietok	VÚD	- Výskumný ústav dopravný
RAO	- Rádioaktívny odpad	VÚP	- Výskumný ústav potravinársky
RAS	- Rozpuštené látky žihané	VÚPOP	- Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany pôdy
REZZO	- Register emisií a zdrojov znečisťovania ovzdušia	VÚVH	- Výskumný ústav vodného hospodárstva
RE	- Rada Európy	VaK	- Východoslovenské vodárne a kanalizácie
RISO	- Regionálny informačný systém o odpadoch	WB	- Svetová banka
RL	- Rozpuštené látky	WENRA	- Štátne dozory jadrovej bezpečnosti krajín západnej Európy
RN	- Rozpočtové náklady	WHO	- Svetová zdravotnícka organizácia
ROS	- Regionálne osvetové stredisko	WMO	- Svetová meteorologická organizácia
RS	- Rehabilitačná stanica	Zb.	- Zbierka zákonov (do roku 1998)
RSTO	- Riadená skládka tuhých odpadov	ZO	- Zafažená oblasť
RSV	- Rámcová smernica o vodách	Zz.	- Zbierka zákonov (do roku 1993)
RÚ RAO	- Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov	ZSE	- Západoslovenské elektrárne
RÚSES	- Regionálny územný systém ekologickej stability	ZsVaK	- Západoslovenské vodárne a kanalizácie
SAV	- Slovenská akadémia vied	ZZL	- Základné znečisťujúce látky
SAŽP	- Slovenská agentúra životného prostredia	ŽP	- Životné prostredie
SBS	- Slovenská botanická spoločnosť	ŽPNet	- Neverejná rozľahlá dátová sieť

TEXTY K OBRÁZKOM

Obálka vpredu

- Sokol rároh (Falco cherrug)
- Podobenstvo: Nový most v Bratislave a Markušovský skalný hrb
- Ľalia cibuľkonosná (Lilium bulbiferum)
- 1. • Symboly: Sídlo prezidenta – Grassalkovichov palác v Bratislave a Kriváň (2494 m n. m.) v TANAP
- 2. • Prírastok SD na Slovensku – Levoča a dielo Majstra Pavla
- 3. • Doc. Ing. Jozef Medveď, CSc., minister životného prostredia SR
- Námestie SNP v Banskej Bystrici
- 4. • Odkryté hodnoty nášho prírodného a kultúrneho dedičstva
- 5. • Monitorovanie a revitalizácia Dunajských luhov v spoločnom záujme vodohospodárov, lesníkov a ochrancov prírody
- 7. • Novozámocký ekofestival – inšpirácia pre všetky okresy
- Podľa vládnej koncepcie budúci geopark (Sandberg – Pajštún)
- 11. • Informácie pre návštevníkov NP Malá Fatra a CHKO Štiavnické vrchy
- 12. • Svitá alebo zapadá? Po každej temnote prichádza jas
- 23. • Obloha pred svitaním o tretej v noci nad Slovenskom
- 28. • Vinianske jazero
- 31. • Fontána v Žiline
- 34. • Brehy dolného toku Ipla
- 36. • Morské oko nad vodou a pod vodou
- 42. • Istragov čaká na vodu z multiinštitucionálneho vedecko-podnikateľsko-ochranárskeho projektu LIFE 07 v gescii BROZ
- 45. • Napatrim do zberných surovín
- 49. • Deficit vody – bývalé Fiľakovské kúpalisko
- 52. • Veľký Draždiak v Bratislave
- 53. • Lipovianske pieskovce
- Manin (CHKO Strážovské vrchy)
- 57. • Štôlna Glanzenberg sprístupnená verejnosti (SD MPR Banská Štiavnica)
- 67. • Kamenný vodopád (CHKO Cerová vrchovina)
- 68. • Úroda v Lučenskej kotline
- 72. • Pri dostatku živín, vlhky a slnka
- 73. • Bez frázy: Pôda živiteľka
- 77. • Poľnohospodárska krajina

- 79. • Bohatstvo zdedené po dedoch - dedovižeň
- 80. • Invázia
- 81. • Nesadať – nebezpečenstvo života
- 88. • Zmráka sa , stmieva sa, k večeru sa blíži
- 89. • Nádej
- 90. • Chmáry
- 91. • Zánik prietočnosti – dôsledok prekyslenie alebo eutrofizácia jazier
- 95. • Vševidiace oko?
- 97. • Neškodné dôsledky slnečného žiarenia (VD Gabčíkovo)
- 98. • Medzi životom a Slnkom
- 100. • Zanikajúci Haličský rybník
- 101. • Posledné mokrade Poiplia – Dálovský močiar a Kiarovský močiar
- 102. • Poniklec veľkokvetý v NPR Devínska Kobyla
- NPR Kováčovské kopce - juh
- 104. • Čakanovský profil v Novohradskom geoparku
- 108. • Posledné veľikány – dubina v Malých Stracinách (okres Veľký Krtíš)
- 109. • Predaj vzoriek nerastov pod NPR Šomoška
- 110. • Červený Kláštor
- MPR Spišská Sobota
- 111. • Z opustenej synagógy nový evanjelický kostol (NKP v Haliči)
- 112. • MPR Banská Štiavnica so Starým zámkom
- 113. • SD Karpatské bukové pralesy – v NPR Stuzica
- 114. • SD Drevený artikulárny kostol v Kežmarku
- 115. • MPR Levoča – potenciálne SD
- 116. • Účastníci Konferencie o mestskom životnom prostredí v Žiline
- 119. • Tam, kde končia prašné cesty (Lipovany)
- 120. • Mestské životné prostredie sa zobúďza (Levoča a Komárno)
- 121. • „Vidiecke baroko“ (v obciach Spišské Hanušovce a Dojč)
- 122. • Ústie Ipla za Chľabou
- 126. • V Pohronskej zafaženej oblasti
- 127. • Petržalský vzdušný horizont
- 130. • Petržalský vodný horizont
- 132. • Križovatka pred prezidentským palácom
- 135. • Nezmenená

ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK A TEXTY K OBRÁZKOM

- 136. • V Dolnopovažskej zaťaženej oblasti (Sereď)
- 148. • Odkalisko červených kalov v Žiarskej kotline - Niečo sa deje?
- 167. • Hodnotenie krajiny na Konferencii K-Č-K v Banskej Bystrici
- 171. • V Zemplinskej zaťaženej oblasti svitá
- 173. • ENERSOL – nastupujúca tvorivá generácia (Senica)
- 175. • Tradičná výroba z dreva prezentovaná vo Filákovce
- 176. • Dva odlišné zdroje energie
- 177. • Kde začínajú a končia emisie?
- 182. • Akoby nestačilo (v Žiarskej kotline)
- 186. • Energia pre teplo v rôznych podobách
- 188. • Slnko varí obed u Kušíkovcov lacnejšie ako na plyne
- 189. • Slnecný kolektor – výrobok študentov Strednej odbornej školy vo Filákovce
- 192. • Pozor - neprerušovaná čiara platí pre každého
- 194. • Dopravná nostalgia (Víglaš)
- 195. • Spojenie medzi Žilinou a Bratislavou
- 197. • Prícestná tráva má osobitnú chuť, preto neuhnem
- 198. • Agroturistika na Ratke
  - Pôvodné vinice (okres Veľký Krtíš)
- 199. • V krajine vyhasnutých sopiek (Hajnáčka)
- 200. • „Dni zelá“ v Stupave
- 201. • Sme súčasťou prvého ukázkového projektu LIFE spoločného ochranársko-vodohospodársko-poľnohospodárskeho významu (Veľký Lél)
- 204. • Počas povodí na Dunaji sa trochu tiesnime (Zlatná na Ostrove)
- 207. • Dosiahli sme rubný vek (CHKO Dunajské luhy)
- 211. • Mladí sokoliari (sokoliarky) v CHKO Štiavnické vrchy
- 213. • Svetová sieť geoparkov v gescii UNESCO
- 220. • Mal by som sa na Slovensku dožiť len 70 rokov?
- 221. • Akú nám vytvoríte životnú perspektívu?
- 222. • Rastlinná produkcia – prasa z tofu, korytnačka z ovocia a strašiaky z tekvic
- 223. • O Zemi nikdy nebudeme vedieť dosť! (Výstava v SNM)
  - Jadrová bezpečnosť = environmentálna bezpečnosť (AE Mochovce)
- 228. • Pestované a využívané tisíce rokov z rôznych dôvodov
- 229. • Zdroj vody – oáza života (VN Ratka)
- 233. • Quo vadis, slovenské poľnohospodárstvo?
  - Prvý ekojarmok na Slovensku (v Považskej Bystrici)
- 234. • Nebojte sa, sadnite si
- 236. • Nezníchteľné kreslo zo starej pneumatiky vhodné aj na dvor
- 237. • Detský telefón z odpadu (výroba detí v Borinke)
- 250. • Nerozum, zaostalosť alebo chamtivosť? – Výber daní obcou Zlatná na Ostrove za každoročne zatopený Veľkolélsky ostrov v záujme EÚ ako za zastavané územie ?!
- 255. • Spoločným úsilím štátu, vedcov, podnikateľov a ochranárov za zveľadovanie životného prostredia Podunajska v intenciách Programového vyhlásenia vlády SR
- 256. • Centrum Žiliny sa zmení
- 257. • Čo spôsobí zmena klímy?
- 258. • Vytvárajme podmienky na zhodnocovanie odpadu (v Lučenci)
- 259. • Aj my chceme žiť! (fuzáč alpínsky, slepúch a vážka)
- 260. • Výstraha
- 261. • Sme dovezené zďaleka
- 262. • Som geneticky nemodifikovaná
- 263. • Prezentácie pri odovzdávaní značky Environmentálne vhodný produkt v Banskej Bystrici
- 267. • Hliníkové ingoty z odpadu zozbieraného 4258 deťmi – fantázia realitou
- 270. • Nevábny vchod do SD Krásnohorská jaskyňa s najvyšším stalagmitom na svete
- 271. • Aj životné prostredie má svoju cenu – pre nás tú najväčšiu (z Ekojarmoku v Považskej Bystrici)
- 274. • Do tridsiatky zaželaťme SAŽP veľa ďalších úspechov a viac súrodencov

- Zasluhou SAŽP sme dosiahli pocit víťazstva aj nad chorobou (Zelený svet)
- Čierny bocian navštívil MŽP SR
- 275. • Pedagógovia na Slovensku stretne sa opätovne o rok na akcii SAŽP - Šiška
- 276. • Ďalšia úspešná akcia environmentálnej výchovy – had z hliníkových uzáverov v Banskej Bystrici
  - Environmentálny samotár sa stráca v novinových stánkoch v hrbe bulvárnych a dekadentných časopisov
- 277. • Environment v pozornosti Generálnej konferencie UNESCO v Paríži
- 278. • Výsost na návšteve MPR Spišská Sobota
- 280. • Nová poľsko-slovenská spojica cez Dunajec
- 281. • Preberanie certifikátov ďalšieho SD na Slovensku na MK SR (8 drevených kostolov)
- 282. • Na zasadnutí Riadiacej rady projektu LIFE 07 NAT/SK/000707
- 284. • Očakávaný OPŽP – významný pomocník starostlivosti o životné prostredie na Slovensku
- 290. • Dostupnosť komplexných informácií o TUR zabezpečená (Agenda 21 a TUR)
- 292. • Všetci spoločne za krásy a hodnoty TANAPu (v doline Zeleného plesa)
- 300. • Kostolecká tiesňava v CHKO Strážovské vrchy
- 301. • Dohliadam, aby nám skratky neskracovali život

- 303. – 304.
  - Z environmentálnych podujatí:
    - Envirofilm 2008,
    - Kde ešte tancujú vodné vily na Slovensku?
    - Otvorenie enviroparčíka pre deti v Borinke
    - Na 33. Východoslovenskom tábore ochrancov prírody
    - Slávnostné preberanie certifikátu SD Karpatské bukové pralesy v CHKO Vihorlat
- 305. • Jednou z priorit vlády SR je budovanie environmentálnej infraštruktúry sídiel (minister životného prostredia SR Jozef Medved' a europoslanec Vladimír Maňka v Haliči)
- 307. • Spoznávajme a buďme hrdí na lokality SD na Slovensku
- 308. • Som šestnásť v poradí od roku 1993

Obálka
vzadu

- Brčká v SD – NPP Gombasecká jaskyňa
- Podobenstvo: Nový zámok v SD Banská Štiavnica a PP Krkavá skala v NP Veľká Fatra
- Snežienka jarná (Galanthus nivalis) – zvestovateľ Envirojari 2010

OBSAH

PREDSLOV		3
KOMPLEXNÝ ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ A INFORMAČNÝ SYSTÉM		
PRÁVNE VÝCHODISKÁ, STRATEGICKÉ A KONCEPČNÉ DOKUMENTY		5
ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ SYSTÉM		5
ENVIRONMENTÁLNY INFORMAČNÝ SYSTÉM		7
ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA		
OVZDUŠIE		12
	Emisná situácia	12
	Imisná situácia	20
	Diaľkové šírenie látok znečisťujúcich ovzdušie	26
VODA		28
	Povrchové vody	28
	Podzemné vody	35
	Odpadové vody	44
	Vodovody, kanalizácie a čistiarne odpadových vôd	45
	Pitná voda	48
	Kvalita vody na kúpanie	51
HORNINY		53
	Geologické faktory životného prostredia	53
	Parciálny informačný systém	56
	Geotermálna energia	56
	Registre geologickej preskúmanosti	57
	Staré banské diela	57
	Prieskumné diela	57
	Bilancia zásob ložísk	61
	Množstvá podzemných vôd	63
	Geologické úlohy financované zo štátneho rozpočtu	64
PŮDA		68
	Bilancia plôch	68
	Základné vlastnosti pôd	70
	Chemická degradácia pôdy	74
	Fyzikálna degradácia pôdy	77
	Aplikácia čistiarenského kalu a dnových sedimentov do pôdy	79
RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO		80
	Realizácia ČMS BIOTA	80
	Rastlinstvo	80
	Živočíšstvo	82
	Realizácia CITES v roku 2008	87
HLAVNÉ KUMULATÍVNE ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY		
KLIMATICKÉ ZMENY		88
	Príčiny a dôsledky klimatických zmien	88
	Medzinárodné záväzky v oblasti klimatických zmien	89
	Bilancia emisií skleníkových plynov	89
ACIDIFIKÁCIA		91
	Acidifikácia ovzdušia	91
	Kyslosť a znečistenie atmosférických zrážok	92
	Acidifikácia povrchových vôd	94
	Acidifikácia pôd	94
POŠKODENIE OZÓNOVEJ VRSTVY ZEME		95
	Príčiny a dôsledky porušenia ozónovej vrstvy Zeme	95
	Medzinárodné záväzky v oblasti ochrany ozónovej vrstvy Zeme	95
	Bilancia spotreby kontrolovaných látok	96
	Celkový atmosférický ozón a ultrafialové žiarenie	96
	Suma denných dávok erytémového žiarenia	97
PRÍZEMNÝ OZÓN EUTROFIZÁCIA		98 100
OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY		
PRÍRODNÉ DEDIČSTVO A JEHO OCHRANA		102
	Chránené územia	102
	Chránené stromy	108
	Chránené nerasty a chránené skameneliny	109
PAMIATKOVÝ FOND A JEHO OCHRANA		110
	Pamiatkový fond	110
	Obnova kultúrnych pamiatok	112
PODIEL SR NA SVETOVOM DEDIČSTVE		113
	Lokality zapísané do Zoznamu svetového dedičstva	113
	Lokality navrhované na zápis do Zoznamu svetového dedičstva	115
PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA		116

	Osídlenie a demografický vývoj	116
	Vývojové trendy v štruktúre plôch	117
	Zeleň v sídlach	117
	Územné plánovanie	119
	Európsky dohovor o krajine	119
	Program obnovy dediny	120
ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA		
ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA SLOVENSKA		122
	Ovzdušie	124
	Voda	125
	Odpady	126
ZAŤAŽENÉ OBLASTI		127
	Bratislavská zaťažená oblasť	127
	Dolnopovažská zaťažená oblasť	134
	Ponitrianska zaťažená oblasť	139
	Pohronska zaťažená oblasť	144
	Jeišavsko-lubenická zaťažená oblasť	150
	Rudniansko-gelnická zaťažená oblasť	154
	Košicko-prešovská zaťažená oblasť	160
	Zemplínska zaťažená oblasť	166
PRÍČINY A DÔSLEDKY STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA		
VPLYVY HOSPODÁRSKÝCH ODVETVÍ NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		173
	Vývoj ekonomiky v SR	173
	Priemysel	175
	Ťažba nerastných surovín	183
	Energetika, teplárenstvo a plynárenstvo	185
	Doprava	191
	Poľnohospodárstvo	198
	Lesné hospodárstvo	205
	Rekreácia a cestovný ruch	212
ZDRAVIE OBYVATELSTVA		220
	Chorobnosť a úmrtnosť	220
RIZIKOVÉ FAKTORY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ		
FYZIKÁLNE RIZIKOVÉ FAKTORY		223
	Ionizujúce žiarenie	223
	Radiačná ochrana	224
	Jadrové zariadenia na území SR	224
	Nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom	227
CHEMICKÉ RIZIKOVÉ FAKTORY		228
	Chemické látky a prípravky	228
	Cudzorodé látky v potravinovom reťazci	230
ODPADY A ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO		234
	Rámcový stav odpadového hospodárstva	234
	Bilancia vzniku odpadov	234
	Nakladanie s odpadmi	235
	Zhodnocovanie odpadov	236
	Zneškodňovanie odpadov	236
	Elektrozariadenia a elektroodpad	237
	Staré vozidlá	239
	Nakladanie s komunálnym odpadom	240
	Finančné mechanizmy odpadového hospodárstva	244
	Obaly a odpady z obalov	245
	Celoročná preprava odpadov – dovoz, vývoz a tranzit odpadov	246
HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY		250
	Havarijné zhoršenie kvality vôd	250
	Havarijné zhoršenie kvality ovzdušia	252
	Požiarovosť	253
	Povodne	253
STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		
ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO		255
POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		256
INTEGROVANÁ PREVENČIA A KONTROLA ZNEČISŤOVANIA		258
PREVENČIA A NÁPRAVA ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD		259
PREVENČIA ZÁVAŽNÝCH PRIEMYSELNÝCH HAVÁRIÍ		260
GENETICKÉ TECHNOLOGIE A GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANIZMY		261
ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE PRODUKTOV		263
ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT		265
EKONOMIKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		267
	Štátny rozpočet a investičná politika	267
	Environmentálny fond	267
	Ekonomické nástroje	268
	Environmentálne príjmy a výdavky	269
VEDA, VÝSKUM A ENVIRONMENTÁLNA OSVETA		271
	Veda a výskum	271
	Environmentálna osвета	274
	Sprístupňovanie environmentálnych informácií	277
MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA		
MEDZINÁRODNÁ STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		278
	Koordinácia environmentálnych aktivít SR v rámci Európskej únie	278
	Spolupráca Vyšehradskej skupiny	280
	Multilaterálne vzťahy	280
	Bilaterálne vzťahy	281
PROGRAMY A PROJEKTY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE		282
	PHARE – Národný program	282
	Operačný program Životné prostredie - II. Programové obdobie 2007 - 2009	283
	Operačný program Stredná Európa	285
	Operačný program Juhovýchodná Európa	285
	Program LIFE a LIFE+	286
	INTERREG III B CADSES	288
	Globálny fond pre životné prostredie (GEF - Global Environmental Facility)	289
	Finančný mechanizmus EHP/Nórsky finančný mechanizmus	289
	Švajčiarsky finančný mechanizmus	291
MAPOVÁ PRÍLOHA		293
ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK		301
TEXTY K OBRÁZKOM		303

SVETOVÉ KULTÚRNE A PRÍRODNÉ DEDIČSTVO SLOVENSKA

Vlkolínec

Kostol Sv. Ducha v Žehre

Spisský hrad

Spisské Podhradie

Spisská Kapitula

Drevený kostol v Hronseku

Banská Štiavnica

Bardejov

Karpatské bukove pralesy

Dobšinská ľadová jaskyňa

Jaskyňa Domica

Ochtinská aragonitová jaskyňa

Gombasecká jaskyňa

Jasovská jaskyňa

WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE IN SLOVAKIA

Názov

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2008

Vydavateľ

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
 Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava
Slovenská agentúra životného prostredia
 Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica

Editori

RNDr. Jozef KLINDA, Ing. Zuzana LIESKOVSKÁ a kolektív

Spolupráca

Sekcie a samostatné odbory MŽP SR, Centrá SAŽP, ŠÚ SR, MP SR, MDPaT SR, ÚJD SR, MK SR, MH SR, MV SR, MZ SR a ostatné inštitúcie uvedené ako zdroje informácií

Fotografie

Juraj Bobula, Zuzana Butášová, Ľuboš Čačko, Lucia Fančová,
 Jozef Klinda, Adriana Kušíková,

Grafika

WEBGROUP, s.r.o., Zvolen

Tlač

VKÚ, a.s., Harmanec

Vydanie

I.

Náklad

1 500 ks

Rozsah

308 strán

ISBN 978-80-88833-53-6

